

Malli kotihoitajien työhyvinvoinnin jatkuvaan parantamiseen

Ville Antila, ville.antila@vtt.fi

Ville Könönen, ville.kononen@vtt.fi

Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy

Malli kotihoitajien työhyvinvoinnin jatkuvaan parantamiseen

- Projektin tavoitteena on kehittää malli kotihoitajien **työhyvinvoinnin jatkuvaan parantamiseen**
- Kokonaisvaltaisiin, kotihoito -työstä kerättyihin tietoihin pohjautuen pyritään määrittelemään kotihoitajien *työhyvinvointia, asiakaskokemusta ja tehokkuutta* kuvaavat mittaristot

Lahden kotihoidon analytiikan & mittariston kehittämisprosessi

1. Alkuhaastattelut:

- Tyypillinen työpäivä, työtehtävien kuormittavuus, ylityöt / työn jakautuminen, työpäivien ennustettavuus, työssä jaksamiseen positiivisesti ja negatiivisesti vaikuttavat tekijät

2. Osallistuminen pilottitiimin tiimipalavereihin Lahdessa (2014-2015, n. 2-4kk välein)

- Esimerkkilaskelmien esittely kohditiimin ja alueen toiminnanohjausdatasta
- Fiilismittarin testaus ja käyttöönotto (kolme testijaksoa: 01/2015, 07/2015, 09/2015)

3. Esimiestason palaute ja kehitysehdotukset

- Haasteet työnjakamisen ja seurannan suhteen

Lahden kotihoidon työntekijähaastattelujen yhteenveto

- Tarkoitus:
  - valaista kotihoidon työntekijöiden päivän kulkua, työn haasteita sekä lisätä ymmärrystä toiminnanohjausjärjestelmästä saatavaan dataan *työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen näkökulmasta*
- Haastattelujen perusteella tärkeimpiä seurattavia asioita on:
  - **työn jakautuminen, tiettyjen työtehtävien kuormittavuus, työpäivän aikataulutus ja kiire** (erityisesti aamun aikana)
- Nykytila:
  - nykyiset mittarit eivät ole riittävän tarkkoja jatkuvan toiminnan kehittämisen pohjaksi
  - nykyinen asiakastyöprosentti ei ole vertailukelpoinen mittari eri tiimien ja alueiden välillä (johtuen matka-aikojen eroista)

Haastattelun ja Hilikka -järjestelmän pohjalta valitut muuttujat

- Työtekijätyytyväisyys (Fiilismittari)
- Asiakastyytyväisyys (Fiilismittari)
- Töiden jakautuminen (tiimitaso & yksikkötaso)
  - Käyntimäärät per työntekijä
  - Varahenkilöstön käyttö
  - Kuormittavien/ vaativien käyntien osuus ja jakautuminen
  - Matka-ajoilla korjatut asiakastyöprosentit (datan vertailtavuus ja oikeellisuus)
- Poissaolojen osuus työvuoroista
- Kiire
  - Kiireestä johtuvien käyntiaikojen alitukset
  - Aamukäyntien myöhästymisen, vaikuttaa myös asiakastyytyväisyyteen

Kotihoidon jatkuvan kehittämisen malli - Prosessi

1. Käyntien seuranta

- Seurataan työn kuormittavuutta ja työn jakautumista tiimitasolla ja yksikötasolla
- Seurataan asiakaskäyntien ajoittumista ja käyntiaikoja

2. Palautteen seuranta

- Asiakaspalaute & työntekijäpalaute (Fiilismittari)
- Toteutetaan viikon seurantajaksona joka toinen kuukausi

3. Puututaan epäkohtiin välittömästi ja seurataan kehitystä

- *Aluetaso*: Kuukausikokoukset (joka toinen kuukausi)
- *Koko kotihoito*: Kotihoidon johtoryhmän kokoukset, työnohjauksen kehittyminen (seuranta kuukausittain)

4. Resurssivajeen ennakointi

- Työnjaon työkalun avulla voidaan ennakoida yksikkökohtaista resurssivajetta ja kohdentaa työntekijöitä tehokkaammin eri yksiköiden välillä

Kotihoidon jatkuvan kehittämisen malli - Raportit

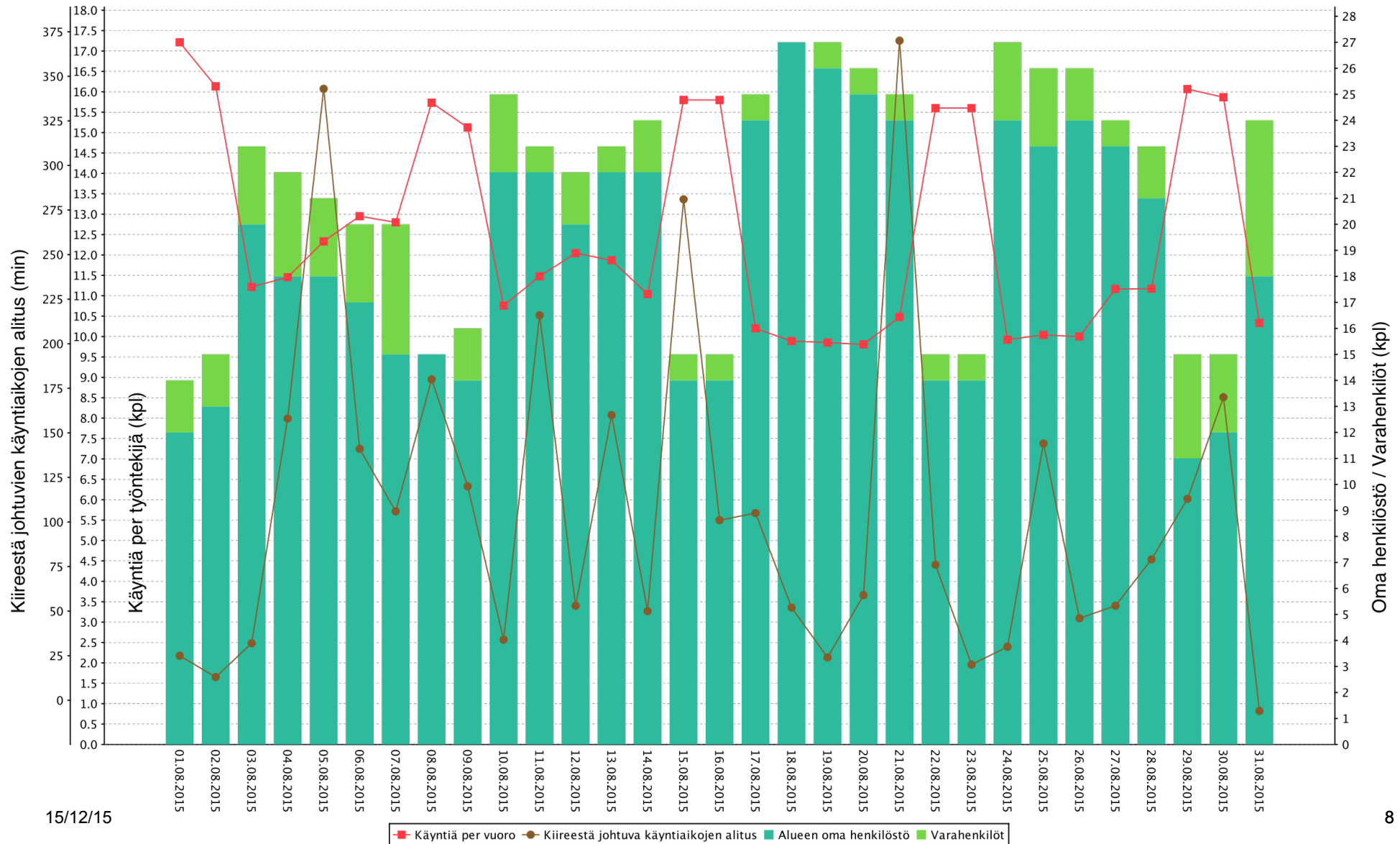
1. Aluetaso (kotihoidon johtoryhmän kokoukset)
  - Työnkuormitus
  - Palvelunlaatu
2. Päiväjakaumat (palvelu esimiehet ja työnjako, alueiden kuukausikokoukset)
  - Työnjakautuminen päivittäin
3. Työntekijäkohtainen taulukko (palvelu esimiehet ja työnjako, alueiden kuukausikokoukset)
4. Asiakas –ja työntekijäpalautteet (kaikki)
  - Palautejaksoittain, alueittain
5. Tapahtumatyypivertailut (kaikki)
  - Sisäiset ja ulkoiset tapahtumat
6. ~~Tiimitaso (alueiden kuukausikokoukset, joka toinen kuukausi)~~
  - ~~Työnkuormitus~~   **Tiimitasosta luovuttiin – ei riittävän koherentti**
  - ~~Palvelunlaatu~~   **raportointiyksiköksi**

Päivittäinen seuranta: työn jakautuminen

Työn jakautuminen ajanjaksolla

4. Möysä
01.08.2015 - 31.08.2015

Päivittäinen seuranta: käyntien jakautuminen

Käyntien jakautuminen ajanjaksolla

4. Möysä
01.08.2015 - 31.08.2015

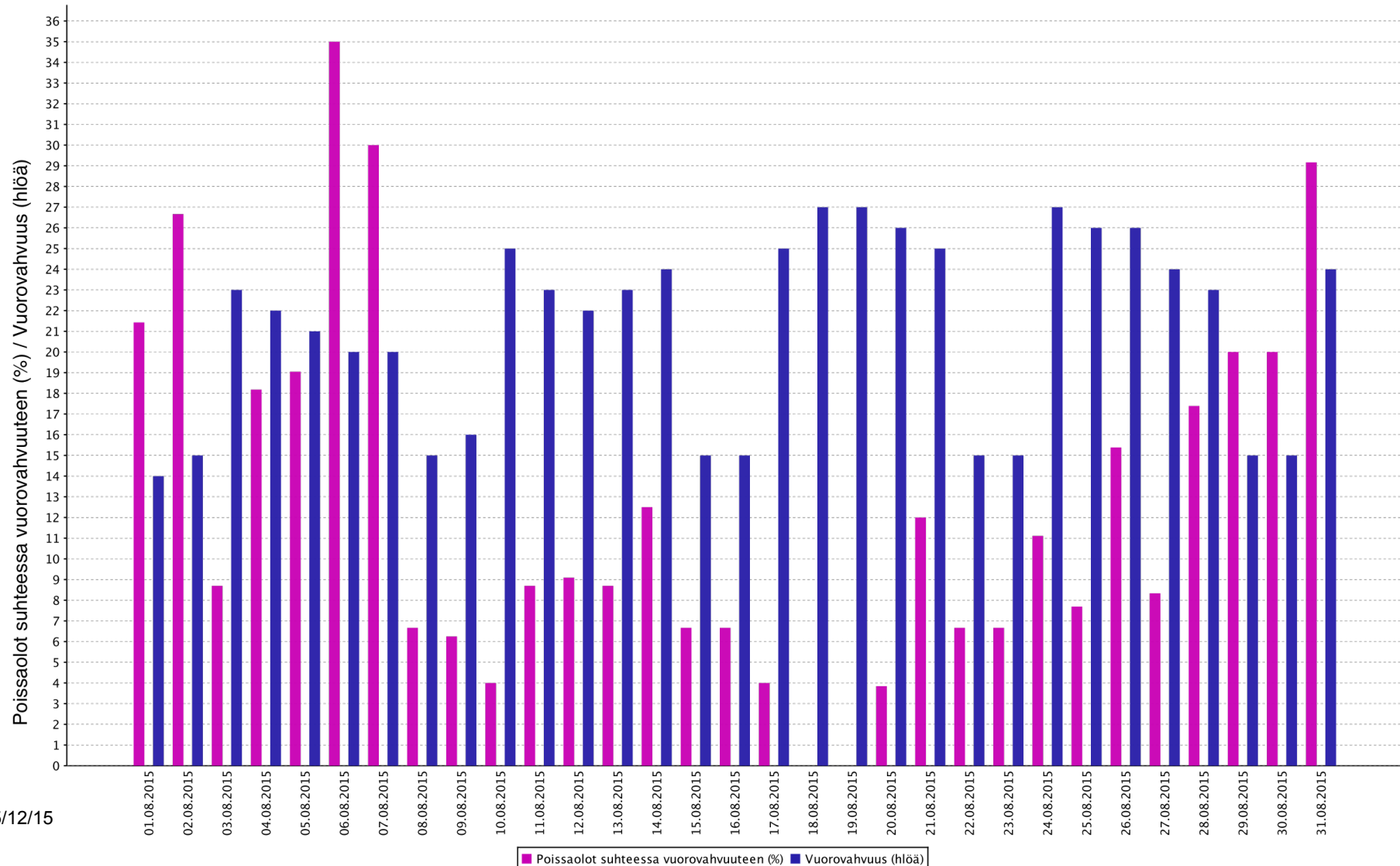

Päivittäinen seuranta: poissaolot ja vuorovahvuus

Poissaolot ja vuorovahvuus ajanjaksolla

4. Möysä
01.08.2015 - 31.08.2015

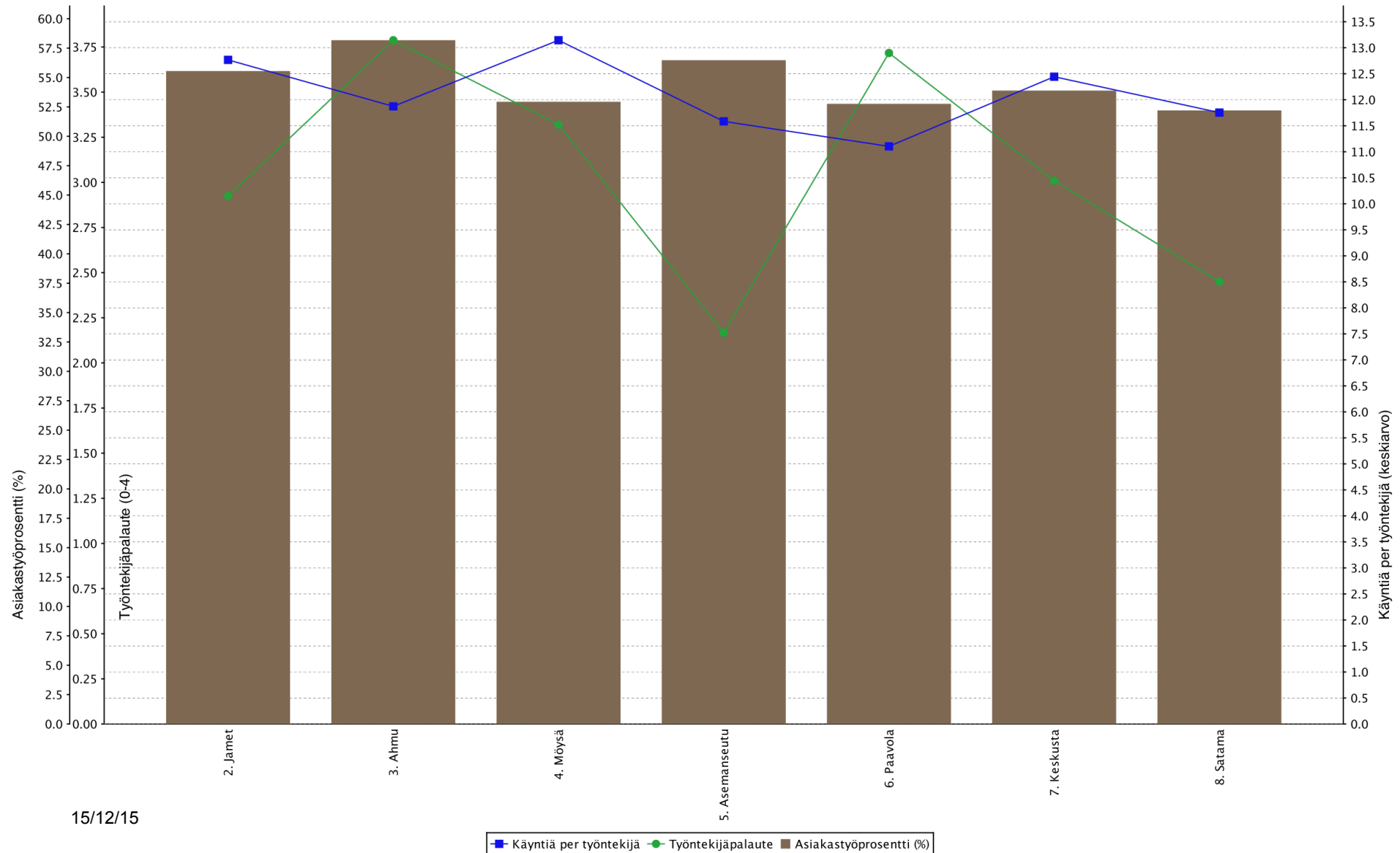
15/12/15

Aluetason raportit: työnkuormitus

Työnkuormitus alueittain

Lahti
01.06.2015 - 27.11.2015

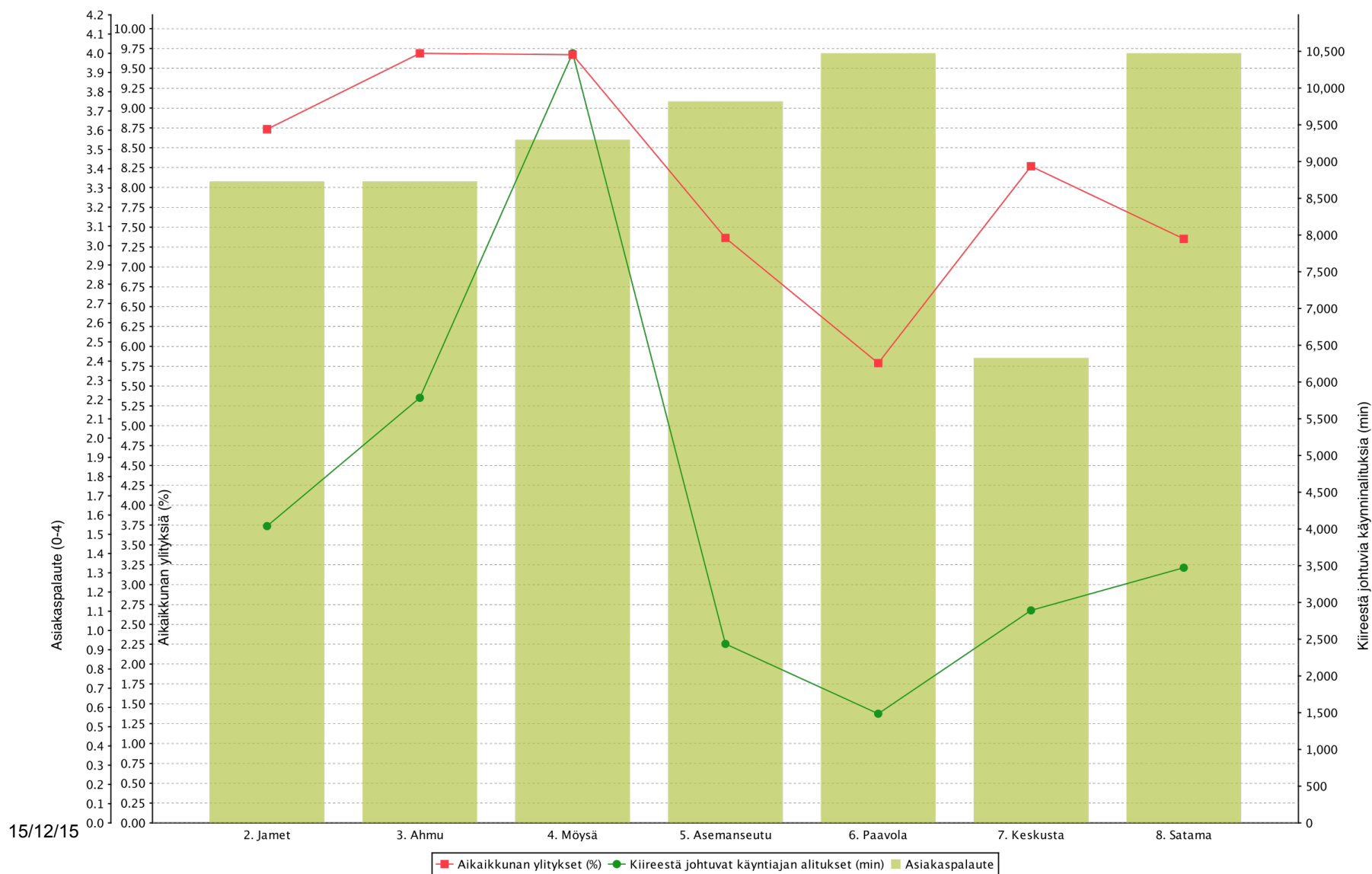

Aluetason raportit: palvelunlaatu

Palvelunlaatu alueittain

Lahti
01.06.2015 - 27.11.2015

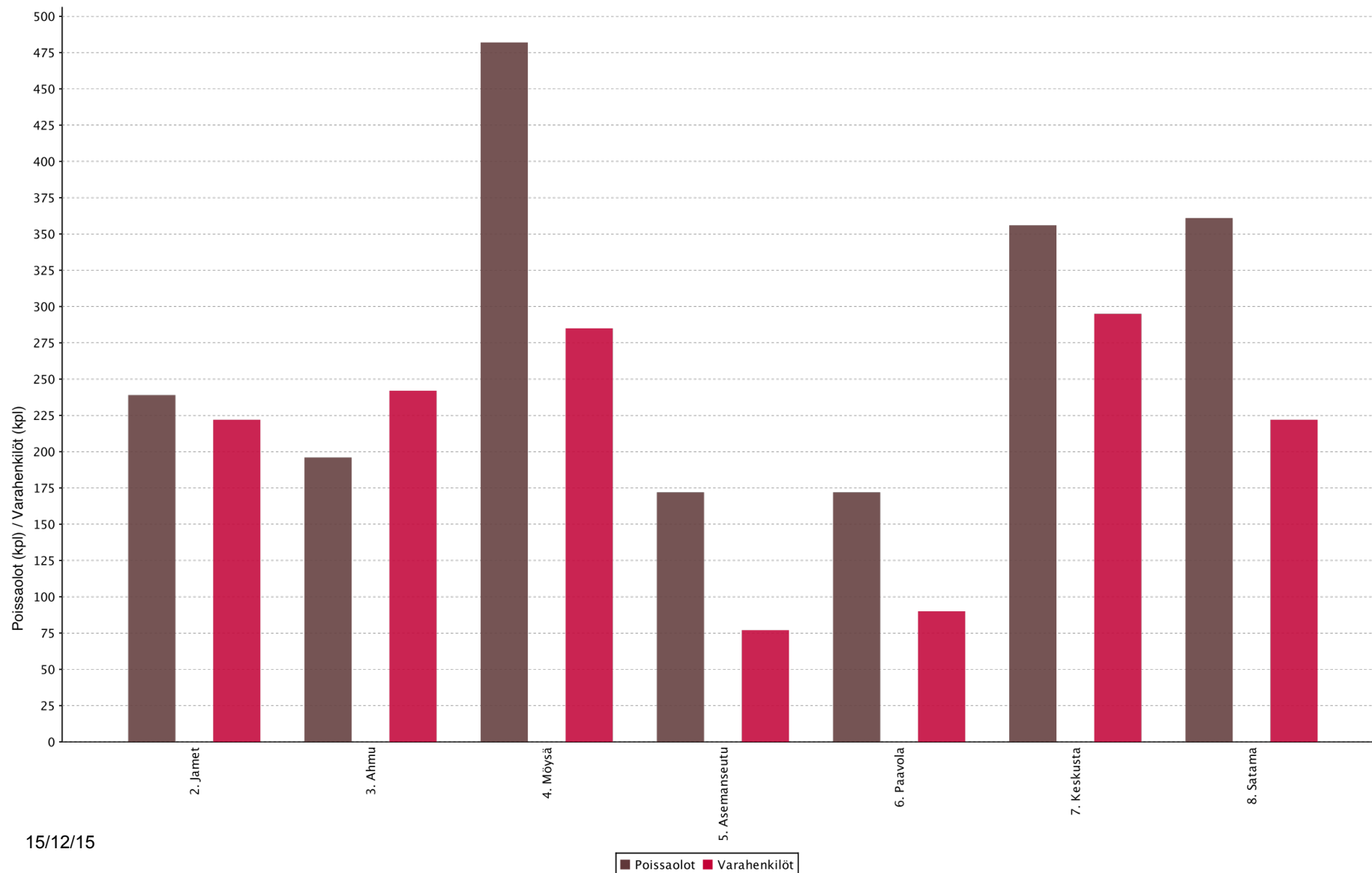

Aluetason raportit: poissaolot ja varahenkilöt

Poissaolot ja varahenkilöt alueittain

Lahti
01.06.2015 - 26.11.2015

Työntekijätason raportit: taulukko

Työn jakautuminen ja kuormitus

4. Möysä

01.06.2015 - 26.11.2015

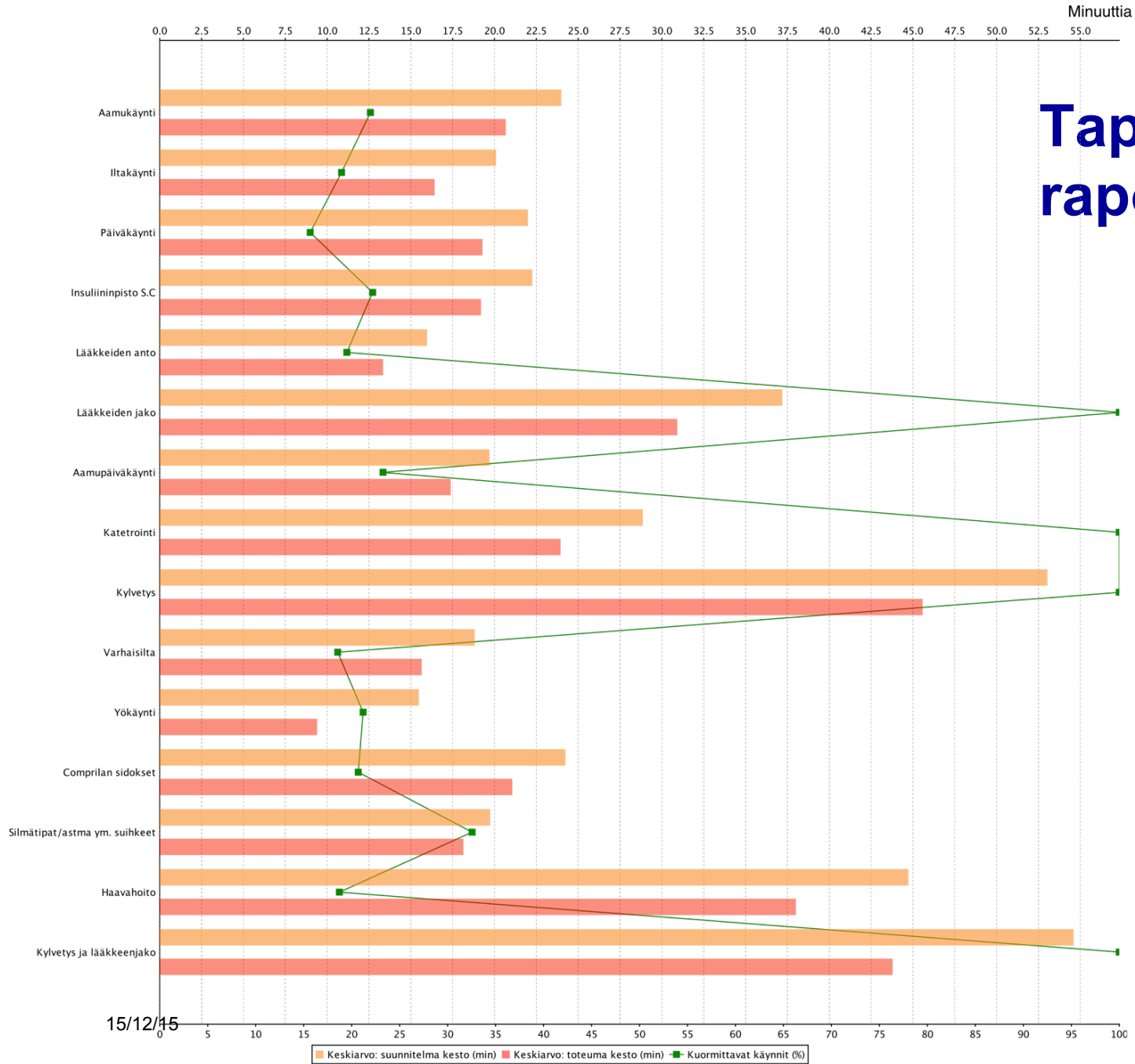
Työntekijä	Kuormittavien käyntien osuus aamuvuoroissa	Suunniteltu kokonaisaika (minuuttia)	Toteutunut kokonaisaika (minuuttia)	Viikonloppuvuorojen osuus	Iltavuorojen osuus	Poissaolojen osuus	Asiakastyön osuus (vuorojen keskiarvo)	Vuoroja joissa asiakastyö yli 60%
ID: 62086975	33.46 %	33890	24870	21.51 %	34.41 %	4.30 %	52.51 % / 89 vuoroja	5 vuoroa
ID: 174943262	28.90 %	31933	26177	22.22 %	37.78 %	2.22 %	52.76 % / 88 vuoroja	1 vuoroa
ID: 55123989	50.62 %	33182	29340	24.72 %	35.96 %	5.62 %	58.31 % / 84 vuoroja	19 vuoroa
ID: 23303949	28.92 %	30934	25507	17.98 %	34.83 %	2.25 %	51.55 % / 87 vuoroja	2 vuoroa
ID: 98452769	33.98 %	21241	19861	29.41 %	35.29 %	21.18 %	58.75 % / 67 vuoroja	5 vuoroa
ID: 128443127	27.61 %	30876	27471	25.88 %	31.76 %	2.35 %	48.98 % / 83 vuoroja	0 vuoroa
ID: 155339797	41.03 %	17393	15286	0.00 %	0.00 %	0.00 %	26.01 % / 83 vuoroja	6 vuoroa
ID: 62783284	29.97 %	25810	22971	27.16 %	28.40 %	7.41 %	53.36 % / 75 vuoroja	1 vuoroa
ID: 73061618	38.54 %	23720	19121	20.25 %	35.44 %	11.39 %	53.21 % / 70 vuoroja	6 vuoroa
ID: 147032407	32.98 %	10280	7324	0.00 %	0.00 %	1.28 %	17.31 % / 77 vuoroja	2 vuoroa
ID: 63066171	28.21 %	7625	6116	12.82 %	24.36 %	65.38 %	46.38 % / 27 vuoroja	1 vuoroa
ID: 43186128	28.16 %	24677	18843	23.68 %	35.53 %	9.21 %	50.38 % / 69 vuoroja	2 vuoroa
ID: 86068540	29.26 %	22880	19687	21.05 %	27.63 %	14.47 %	53.32 % / 65 vuoroja	10 vuoroa
ID: 27401918	38.95 %	26032	22043	21.33 %	37.33 %	6.67 %	55.72 % / 70 vuoroja	2 vuoroa
ID: 25729400	32.63 %	24394	20106	19.18 %	32.88 %	4.11 %	54.63 % / 70 vuoroja	1 vuoroa

Tapahtumatyyppivertailu (ulkoiset)

Lahti
01.07.2015 - 26.11.2015

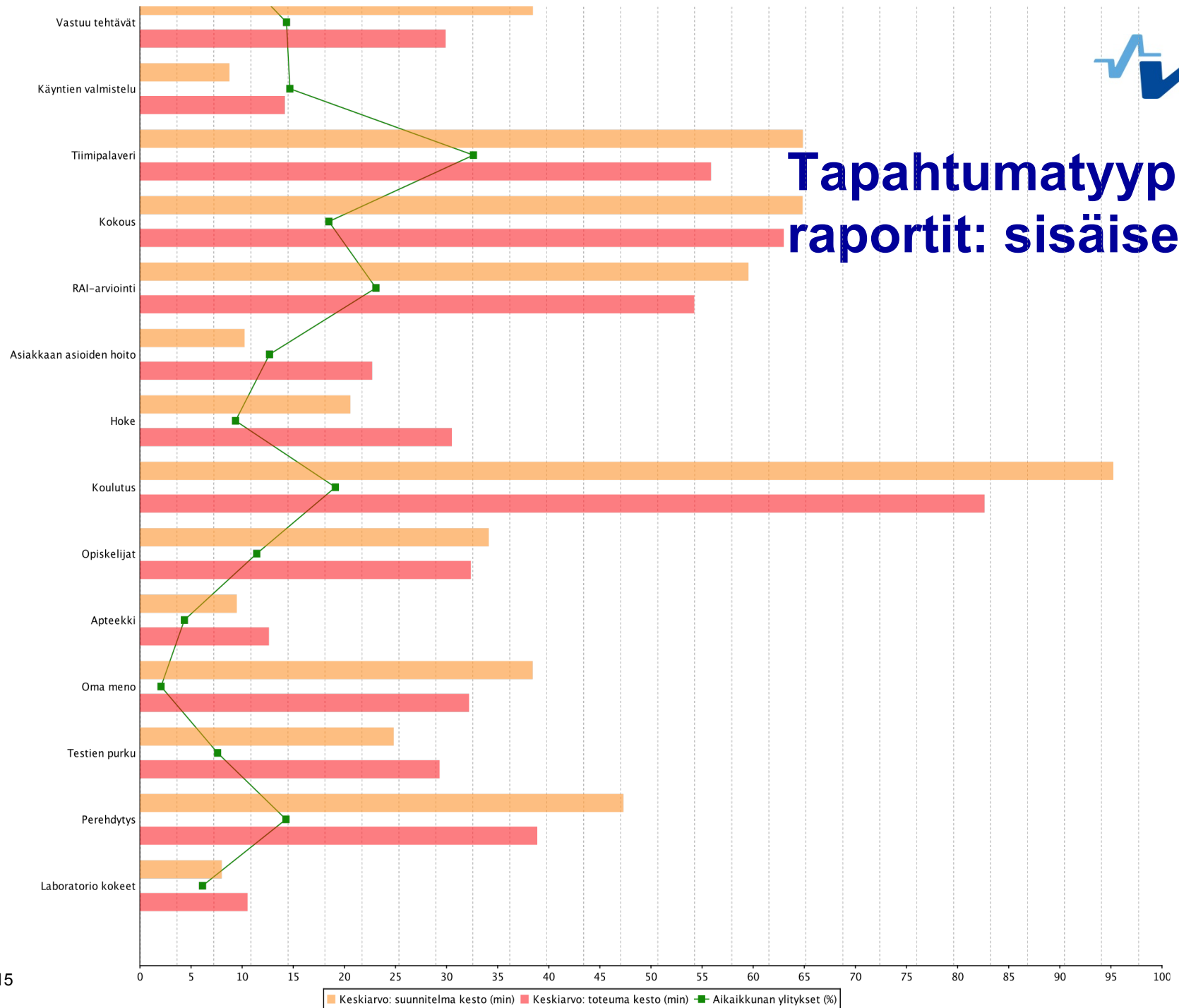

Tapahtumatyyppi raportit: ulkoiset

15/12/15

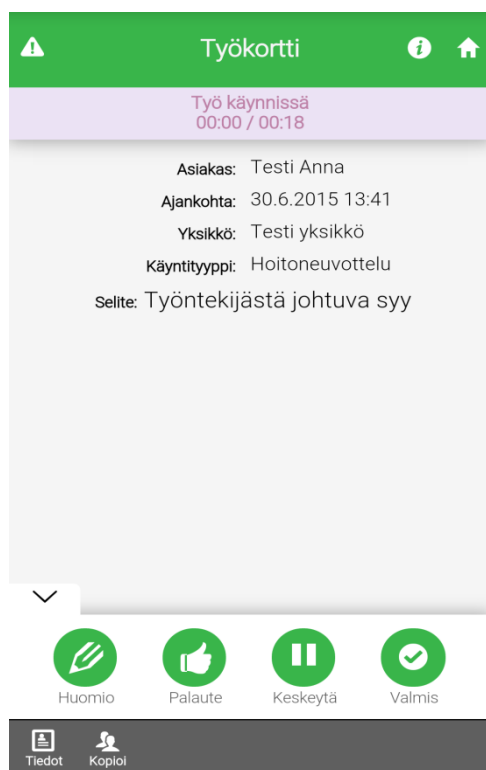
Tapahtumatyypin raportit: sisäiset

Kotihoidon jatkuvan kehittämisen malli - Palaute / Fiilismittari

1. Käynti päättyy

Työkortti

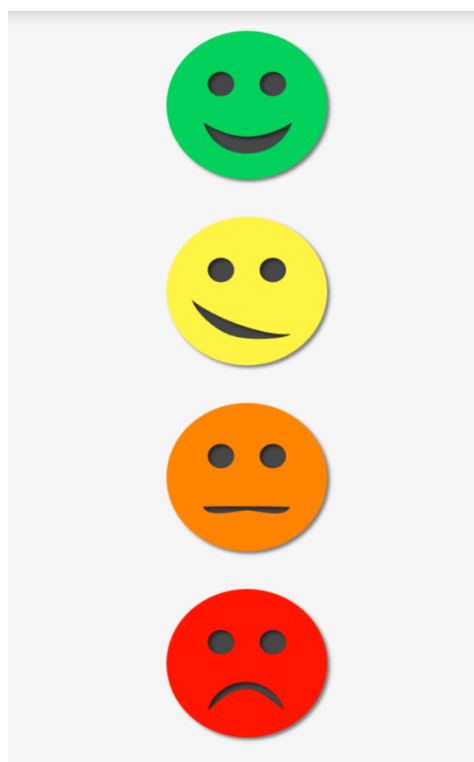
Työ käynnissä
00:00 / 00:18

Asiakas: Testi Anna
Ajankohta: 30.6.2015 13:41
Yksikkö: Testi yksikkö
Käyntityyppi: Hoitoneuvottelu
Selite: Työntekijästä johtuva syy

Huomio Palaute Keskeytä Valmis

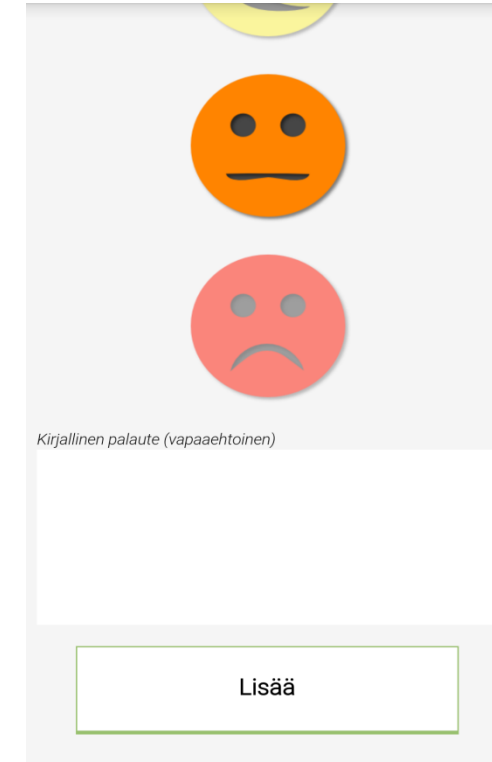
Tiedot Kopioi

2. Asiakaspalaute

Green smiley face
Yellow smiley face
Orange neutral smiley face
Red sad smiley face

3. Työntekijäpalaute

Kiitos palautteestasi!

Kirjallinen palaute (vapaaehtoinen)

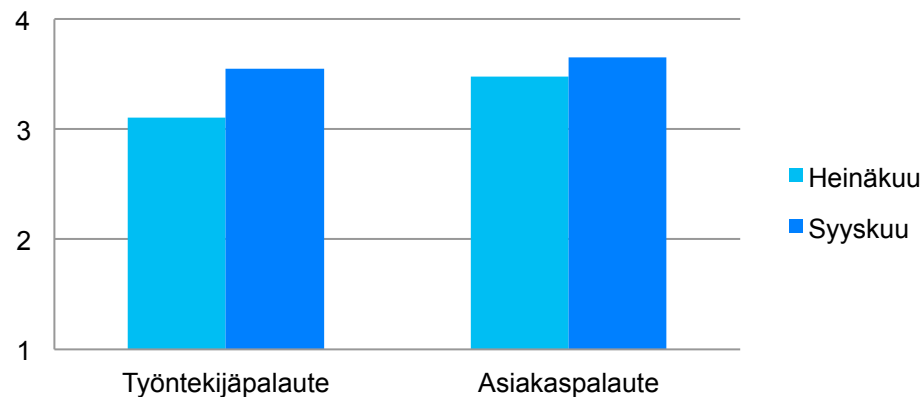
Lisää

Kirjallinen palaute (vapaaehtoinen)

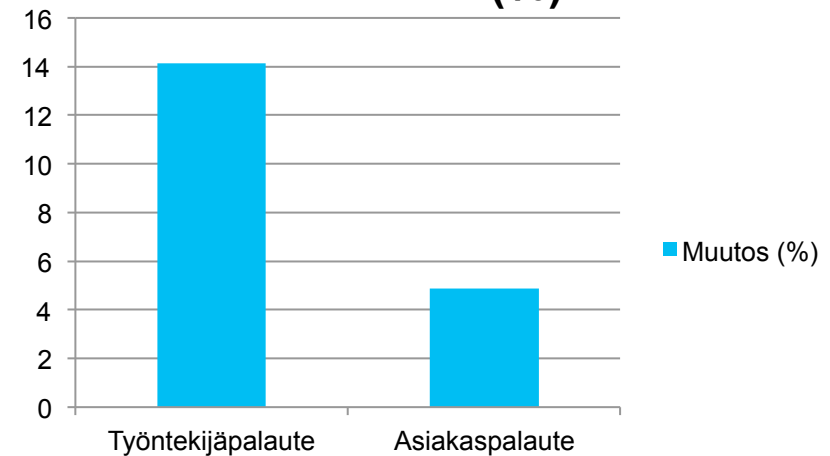
Lisää

Kotihoidon jatkuvan kehittämisen malli - Fiilismittari: tulokset (numeerinen)

**Fiilismittari palautteet
(hymynaamat)**

Muutos (%)

■ Heinäkuu

- Asiakaspalautteiden määrä: **405** vastausta
- Työntekijäpalautteiden määrä: **424** vastausta

■ Syyskuu

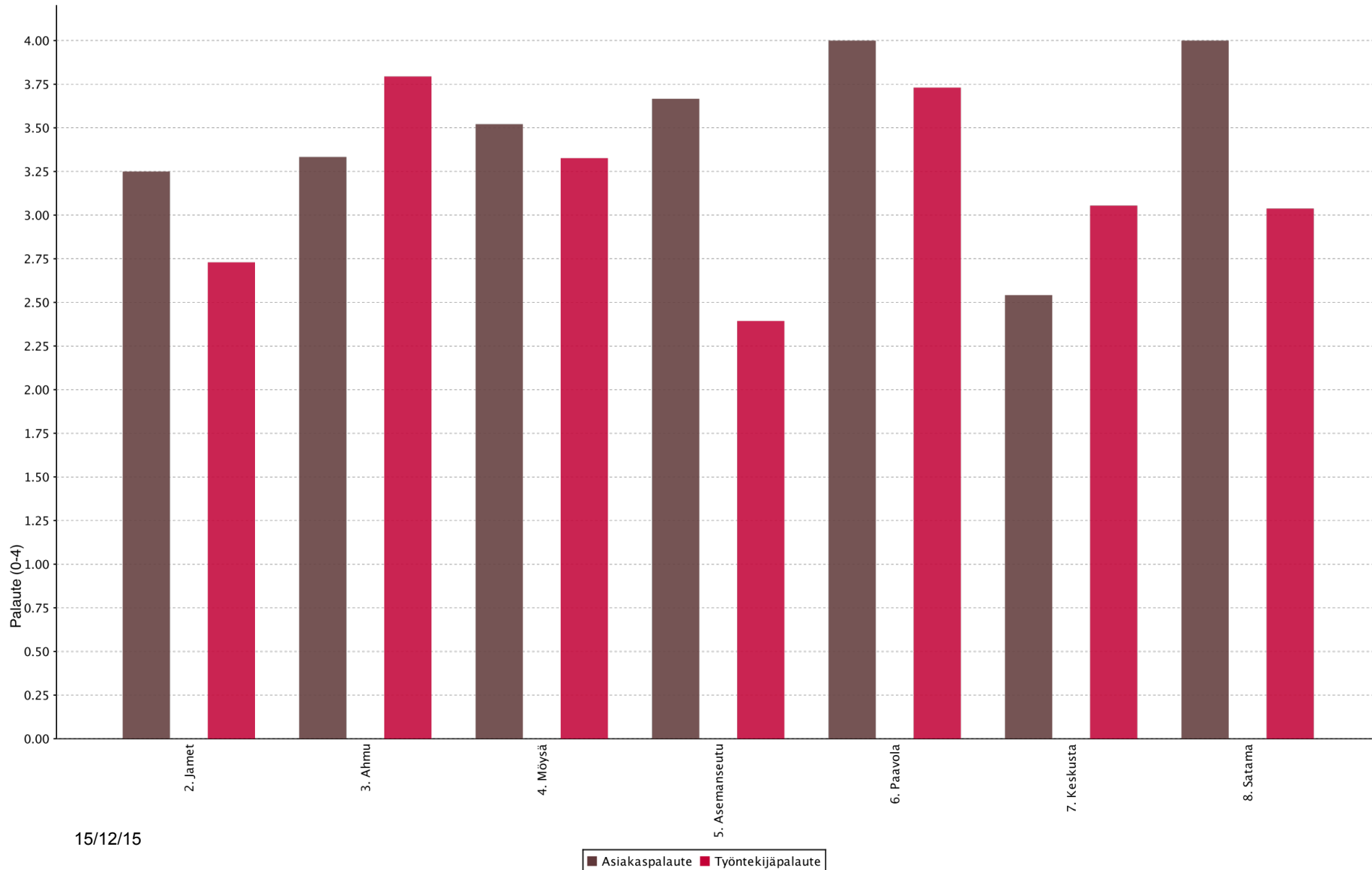
- Asiakaspalautteiden määrä: **308** vastausta
- Työntekijäpalautteiden määrä: **395** vastausta

Palaute raportit: alueittain

Asiakas -ja työntekijäpalautteet alueittain

Lahti
01.06.2015 - 26.11.2015

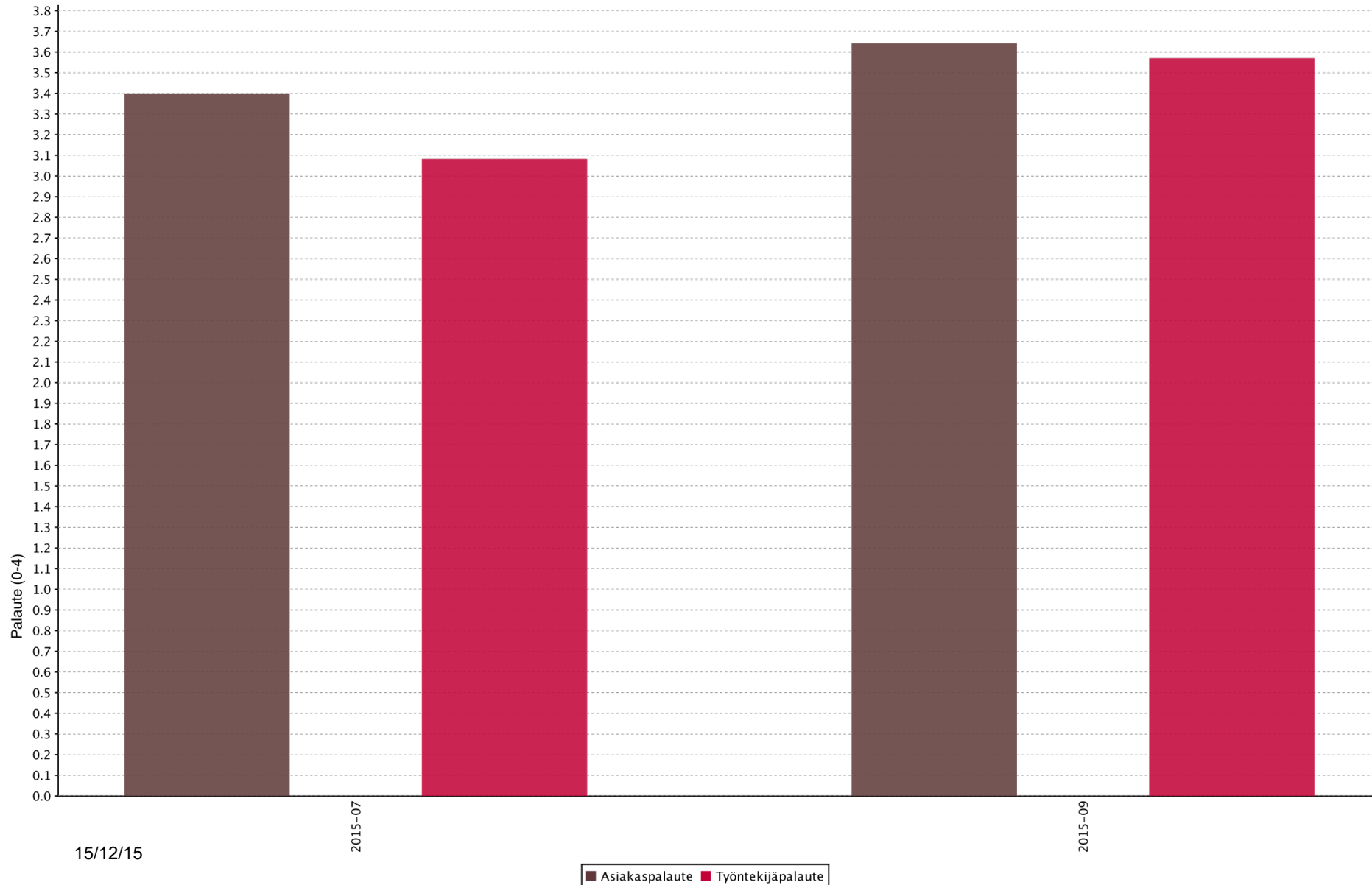

Palaute raportit: jaksoittain

Asiakas -ja työntekijäpalautteet jaksoittain

4. Möysä

Kotihoidon jatkuvan kehittämisen malli - Fiilismittari: tulokset (kirjallinen)

■ Positiivisia

- *Ystävällinen. Ei turhia komentele. Asiallinen, iloinen ihminen. Ei moittimista. | 4*
- *Asiakas totesi että kävijät ovat oikeita ihmisiä eivätkä kylmiä häntä kohtaan. Hänellä ei ole valittamista | 4*
- *Kaikki on hyvää. | 4*

■ Negatiivisia

- *Käynti liian myöhään | 1*
- *Aamukäynti liian myöhään. Hoitajat vaihtuvat liian paljon. Mutta hoitajat ystävällisiä. | 1*
- *Kotihoito käy yleensä aamuisin liian myöhään. | 2*
- *Aikaisemmin saisi aamukahvit keittää kuin 10.30 | 2*

Kotihoiton jatkuvan kehittämisen malli - Ennakointi

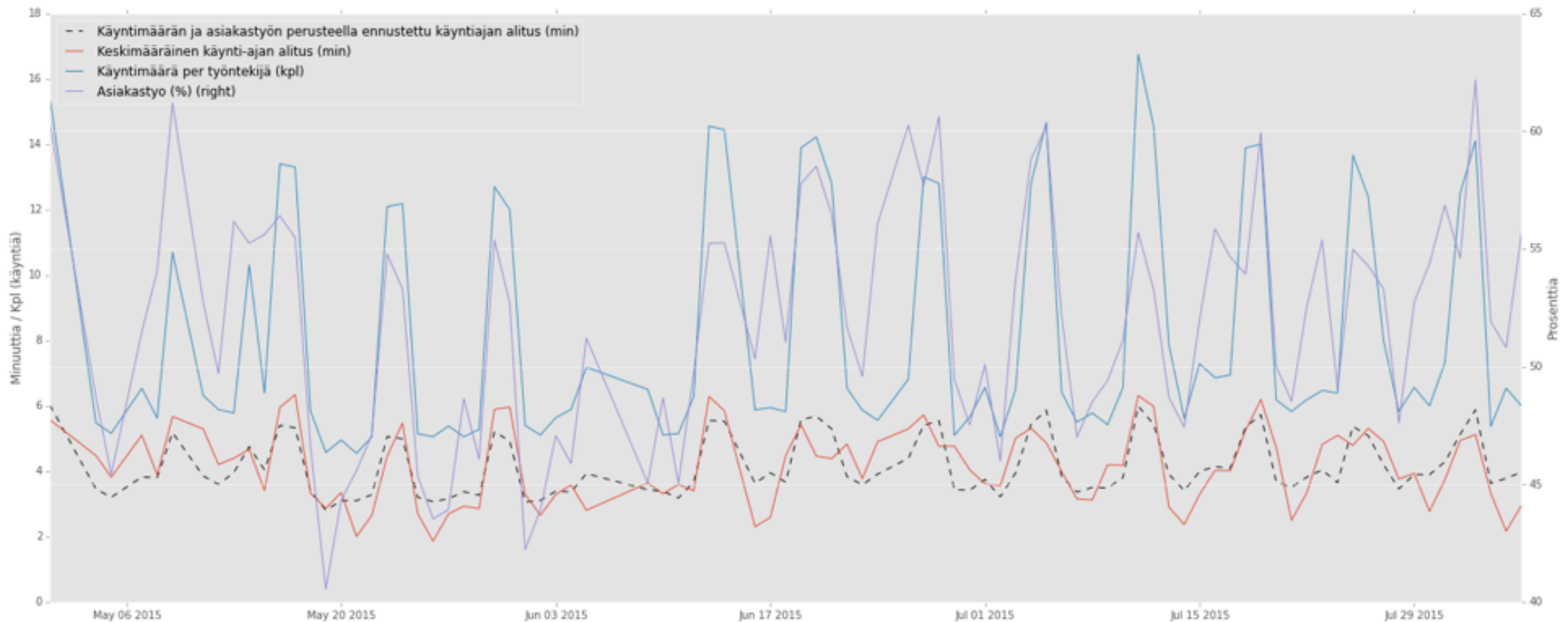

- **Käyntiajan keskimääräinen alitus** kertoo työntekijän kiireestä
  - Kiireestä johtuvia käyntiajan alituksia tulisi seurata ja voida minimoida
  - Vaikuttaa asiakas –ja työntekijätyytyväisyyteen, sekä välillisesti yksikön tuottavuuteen (pullonkaula)
- Keskimääräinen käyntiajan alitus korreloi
  - Vahvasti **työntekijäkohtaisen käyntimäärän** kanssa
    - Möysän alue, 1.5.2015-5.8.2015, Pearson korrelaatio: $r=0.75$, $n=88$, $p=3.90e-17$
  - Kohtuullisen vahvasti **asiakastyöprosentin** kanssa
    - Möysän alue $r=0.65$, $n=88$, $p=4.64e-12$

Kotihoiton jatkuvan kehittämisen malli - Ennakointi

- Näin ollen käyntimäärän ja asiakastyöprosentin avulla voidaan arvioida/ennustaa kyseisen vuoron käyntiaikojen keskimääräistä alitusta (alla katkoviivalla merkitty regressiomallin sovitettu arvo)

Kotihoidon jatkuvan kehittämisen malli - Ennakointi

- Esimerkki (Möysä 01.05.2015-05.08.2015):
  - Alla taulukossa, kaikki päivät joissa malliin sovitettu arvo ylittää 5,5 minuuttia, esimerkkejä raja-arvoista:
    - Mallin sovitus **14.6.2015**:
 $1 * -0.4659 + 14.44444 * 0.1877 + 55.253540 * 0.0594 = 5.528430$
    - Mallin sovitus **28.6.2015**:
 $1 * -0.4659 + 12.80000 * 0.1877 + 60.625255 * 0.0594 = 5.538967$

	Käyntimäärän ja asiakastyön perusteella ennustettu käyntiajan alitus (min)	Käyntimäärä per työntekijä (kpl)	Asiakastyö (%)
01/05/15	6.021257	15.444444	60.388655
13/06/15	5.548221	14.555556	55.235622
14/06/15	5.528430	14.444444	55.253540
19/06/15	5.573977	13.888889	57.774911
20/06/15	5.679659	14.222222	58.500545
28/06/15	5.538967	12.800000	60.625255
05/07/15	5.864740	14.666667	60.211418
11/07/15	5.986798	16.750000	55.684816
19/07/15	5.723841	14.000000	59.946024
02/08/15	5.876591	14.111111	62.165709

Kotihoidon jatkuvan kehittämisen malli – Jatkotoimenpiteet

1. Fiilismittarin ohjeistus ja käyttöönotto koko Lahden alueella
2. Raporttien esittely ja käyttöönotto koko Lahden alueella
  - Fiilismittaripalautteet omaan raporttiin?
3. ”Kytkin” jolla saa fiilismittaukset päälle. Saako siitä aluekohtaista?
4. Kuormittavien käyntien määrittäminen/päivittäminen Hilkassa?

Jatkoideat

- Ennakoivan mallin toteutus ja integrointi FastROI Hilikka järjestelmään (työnjaon työpöytä)
  - Käyntiä per työntekijä vs. Käyntiajan alitus -> kertoimet alueille ja raja-arvojen määrittäminen (esim. 5-10% kiireisimmät päivät)
- Kuormittavat käynnit työnjaon työpöydällä (ennakointi ja puuttuminen kuormittavuuden jakautumiseen)
- Tekstimuotoisen palautteen käsittelyn ja raportoinnin automatisointi
  - Ilmiöiden ja aihealueiden irrottaminen ja visualisointi
- Parhaiden käytäntöjen jakaminen muiden kuntien kanssa
  - Raportointi käytännössä: työnjakamisen ja johtamisen käytännöt liikkuvassa hoitotyössä

TEKNOLOGIASTA TULOSTA

Kotihoidon jatkuvan kehittämisen malli - Prosessikuvaus

1. Käyntien seuranta

- Seurataan työn kuormittavuutta ja työn jakautumista tiimitasolla ja yksikötasolla
- Seurataan asiakaskäyntien ajoittumista ja käyntiaikoja

2. Palautteen seuranta

- Asiakaspalaute & työntekijäpalaute (Fiilismittari)
- Toteutetaan viikon seurantajaksona joka toinen kuukausi

3. Puututaan epäkohtiin välittömästi ja seurataan kehitystä

- *Aluetaso*: Kuukausikokoukset (joka toinen kuukausi)
- *Koko kotihoito*: Kotihoidon johtoryhmän kokoukset, työnohjauksen kehittyminen (seuranta kuukausittain)

4. Resurssivajeen ennakointi

- Työnjaon työkalun avulla voidaan ennakoida yksikkökohtaista resurssivajetta ja kohdentaa työntekijöitä tehokkaammin eri yksiköiden välillä